

РЕШЕНИЕ

№ 20

гр. Пловдив, 18.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Емил Люб. Митев

Членове: Станислав П. Георгиев
Стоян Ат. Германов

при участието на секретаря Анна Д. Стоянова
като разгледа докладваното от Стоян Ат. Германов Въззивно търговско дело
№ 20225001000505 по описа за 2022 година

Производство по чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 260059 от 20.05.2022 г. по т.д. 22/2021 г. на Окръжен съд – С.З. е осъдено ЗД „Б.и.“ АД с ЕИК -, със седалище и адрес на управление: град С., район Л., бул. „Д.Б.“ № 87 да заплати на Л. О. И. с ЕГН - *****, с адрес: град К., обл. С.З., ул. „Ц.А.“ № 21 сумата в размер на 150000 лева обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди, частично от общ размер на вземането от 200000 лева, изразяващи се в търпени болки и страдания, вследствие на смъртта на съпруга ѝ П.Б.И. при пътно-транспортно произшествие на 19.08.2020 г. в град К., причинено виновно от водача И.Т.Т., управлявал л.а. „МГ“ с рег. №, гражданската отговорност на когото е застрахована при ЗД „Б.и.“ АД по застраховка “Гражданска отговорност”, обективизирана в полица №, със срок на валидност от 24.09.2019 г. до 23.09.2020 г., както и сумата от 737 лева обезщетение за имуществени вреди - извършени от Л. О. И. разходи по погребението на съпруга □, ведно със законната лихва върху присъдените суми, считано от 09.09.2020 г. до окончателното изплащане, както и разноските по делото за

съдебно-психологическа експертиза от 497 лева, като е отхвърлил иска на Л. О. И. срещу ЗД „Б.и.“ АД за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди поради смъртта на съпруга ѝ П.Б.И. за разликата над уважения размер от 150000 лева до пълния предявен размер от 180000 лева, частично от 200000 лева, като неоснователен и недоказан. Със същото решение е осъдено ЗД „Б.и.“ АД да заплати на адвокат П. Д. К. - САК, град С., ул. “Лом“ № 1, осъществила безплатно процесуално представителство на ищцата Л. И. по делото, адвокатско възнаграждение от 6062 лева с ДДС, съразмерно с уважение размер на исковете. Л. О. И. е осъдена да заплати на ЗД „Б.и.“ АД разноски по делото по съразмерност от 1115,52 лева с ДДС адвокатски хонорар и 270,81 лева разноски за експертизи, съдебно удостоверение и депозит за свидетел. Осъдено е ЗД „Б.и.“ АД да заплати в полза на Старозагорския окръжен съд дължимата по делото държавна такса върху уважения размер на иска от 6029,48 лева, както и платените от бюджета на съда разноски на ищцата за експертизи от 313,10 лева.

Срещу посоченото решение е постъпила въззивна жалба вх.№ 262844 от 13.06.2022 г. от ЗД „Б.и.“ АД чрез адвокат П. К. П., вписан в Адвокатска колегия – С.З.. Решението се обжалва в частите, с които ЗД „Б.и.“ АД е осъдено да заплати на Л. О. И. обезщетение за неимуществени вреди за сумата над 100000 лева до уважения размер на 150000 лева, частично от 200000 лева, законна лихва и разноски. Изложени са аргументи за неправилност на решението в обжалваните части и се претендира отмяната му относно тях и присъждане на разноски в двете инстанции. Твърди се, че предявеният иск от Л. И. е с прекомерно искане в частта за неимуществените вреди, претендираната сума не намирала опора в събраните по делото гласни и експертни доказателства, а те не са оценени и анализирани в пълнота и поотделно от първоинстанционния съд, като така се е стигнало до неправилно приложение на материалния закон при определяне на размера на обезщетението. Не са били установени душевни болки и страдания на ищцата, които да обосновават по-висок размер на обезщетение по предявения иск, като интензитета им не се е отличавал от аналогични или сходни случаи. Свидетелите описвали общовалидни факти, които били налице при всички нормални човешки и семейни взаимоотношения. Присъдената сума като обезщетение за неимуществени вреди е била в изключително завишен размер и не съответствала на изискването за справедливост, заложено в чл. 52 от

33Д. Според този жалбоподател пострадалият И. е допринесъл за настъпване на вредоносния резултат, като не е упражнил визуален контрол при пресичането си, като е имал тази техническа възможност и не е съобразил приближаването на автомобила, като по този начин бил нарушил преки императивни правила разписани в ЗДвП. Смята, че дължимата лихва следва да бъде присъдена от 09.12.2020 г. – датата, на която е изтекъл срокът за произнасяне на ответното застрахователно дружество по заведената застрахователна претенция по чл. 380 от КЗ.

Постъпил е отговор с Вх.№ 262929/01.08.2022 г. на въззивната жалба от Л. О. И. чрез адвокат П. Д. К., вписана в Адвокатска колегия. Счита жалбата на застрахователното дружество за неоснователна и недоказана, като моли същата да бъде оставена без уважение. Излага доводи за липса на завишеност на претенцията за обезщетение на неимуществените вреди, подробно се спира на заключенията на вещите лице по СМЕ и СПЕ, и на показанията на разпитаните свидетели пред първоинстанционния съд. Коментират се лимитите на отговорност и съдебната практика. Заявява, че няма основания за намаляване на дължимото обезщетение, липсва съпричиняване, анализира механизма на ПТП с оглед приетата САТЕ. Възражава срещу искането на ответника да бъде присъждана законна лихва от 09.12.2020 г. - след изтичане на тримесечния срок за произнасяне на застрахователя по щетата. Претендира разноски.

Постъпила е въззивна жалба Вх.№ 262495/22.06.2022 г. от Л. О. И. чрез адвокат П. К. против решението на СтЗОС в частта му, с която предявеният от нея иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди е отхвърлен за разликата над присъдената сума от 150000 лева до претендираната от 180000 лева, частично от 200000 лева. Подробно са изложени съображения за неправилно определяне на дължимия размер на обезщетението и се претендира за отмяна на решението в тази му част и уважаване на иска в пълния му частичен размер с присъждане на сума от още 300000 лева, ведно със законна лихва от 09.09.2020 г., както и се претендира адвокатско възнаграждение при условията на чл. 38 от ЗАдв. Анализират се събраните писмени, гласни и експертни доказателства, съдебната практика, критериите за справедливост по чл. 52 от ЗЗД. Моли за частична отмяна и уважаване на предявената пред СтЗОС претенция в пълен размер. Претендира разноски.

Постъпил е отговор на така внесената въззивна жалба с подател ищцата И. с вх.№ 262840/25.07.2022 г. от ЗД „Б.и.“ АД чрез адв. П. П.. Оспорва се въззивната жалба на И.. Счита същата за неоснователна и моли същата да бъде оставена без уважение. Излага подробни съображения и доводи.

Въззивните жалби са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК, от легитимирани лица – ищец и ответник, засягат се съответни неблагоприятни части за тях от отхвърлително, респ. осъдително първоинстанционно решение; по съдържание са редовни, поради което се явяват допустими.

За да се произнесе по основателността на жалбата, Апелативен съд - Пловдив като въззивна инстанция обсъди събраните по делото доказателства съобразно чл. 235, ал. 2 и чл. 12 ГПК, във връзка с изтъкнатите доводи, при което намира за установено следното:

Пред Окръжен съд – С.З. е било образувано производство по искова молба от Л. О. И., като се е твърдяло, че на 19.08.2020 г., около 17.00 ч., в град К., по бул. „О.“ около № 60, се е движел л.а. „МГ“ с рег. №, управляван от водача И.Т.Т., като е блъснал преминаващия на пешеходна пътека пешеходец П.Б.И. - съпруг на ищцата. В резултат на удара П.Б.И. получил тежки увреждания, бил транспортиран в Клиника по ортопедия и травматология към УМБАЛ „Проф. д-р С.К.“ АД - гр. С.З., където поради тежките контузии починал на 24.08.2020 г. Съставен е бил Констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 284р-22221/21.08.2020 г. от РУ на МВР - К.. По случая е било образувано наказателно производство - ДП № 983/2020 г. по описа на РУ - К., пр.пр. № 3444/2020 г. по описа на Окръжна прокуратура - С.З., като не е имало данни същата да е приключила с краен акт. Като причина за настъпване на произшествието, ищцата е посочила допуснати от водача на л.а. „МГ“ с рег. № нарушения на правилата за движение по пътищата. Твърдяла е, че съществува пряка причинна връзка между деянието на виновния водач И.Т.Т. и настъпилите общественоопасни последици - смъртта на П.Б.И.. За увреждащия л.а. „МГ“ с рег. №, управляван от водача И.Т.Т. е имало сключена с ответника застраховка “Гражданска отговорност”, обективирана в полица №, със срок на валидност от 24.09.2019 г. до 23.09.2020 г. В изпълнение на разпоредбата на чл. 380 от КЗ, ищцата Л. О. И. е предявила претенция за изплащане на застрахователно обезщетение пред ЗД “Б.и.“ АД, получена от застрахователя

на 09.09.2020 г. и представила всички документи, с които е разполагала. Образувана е била преписка по щета съответно №, но към настоящия момент на ищцата не е изплатено застрахователно обезщетение. С оглед на изложеното ищцата Л. О. И. счита, че са били налице предпоставките за предявяването на настоящите искове за ангажиране отговорността на ЗД “Б.и.” АД за причинените ѝ неимуществени вреди от смъртта на съпруга ѝ П.Б.И.. Загиналият в резултат на инцидента П.И. бил в много добро здравословно състояние, активен и деен човек. Бил отговорен и трудолюбив човек, който се е грижил всеотдайно за своето семейство. В обществото бил известен със своята честност и коректност. Л. и П. създали семейството си преди почти половин век, живели винаги в разбирателство, отгледали двете си деца с много любов и грижи. Двамата се разбирали отлично и са били неразделни. Връзката помежду им е била изключително силна, изпълнена с чувство на обич, уважение и привързаност, като винаги са си помагали и подкрепяли. Смъртта на П. била огромен шок за Л.. Времето, през което П. се борел за живота си в болницата, бил един от най-тежките и периоди в живота □, но е била изпълнена с надежда. Новината за неговата смърт разбила всички нейни устои. Тя изключително тежко преживявала тази нелепа и неочаквана смърт. Загубата □ била огромна. Очакваното от нея бъдеще - двамата да живеят спокойно заедно, да се грижат един за друг и за децата си, било безвъзвратно загубено. Тя загубила другаря си в живота, своята опора, целия □ живот бил обвързан с него. Несвоевременната смърт на съпруга □ се отразила крайно негативно върху психическото и здравословно състояние на ищцата. Неочакваната и безвъзвратна загуба на П.И. е била особено трагично обстоятелство, което завинаги променило живота □. Мъката □ е огромна и не можела да бъде компенсирана с нищо. С оглед на това, ищцата е счела, че причинените неудобства, болки и страдания следвало да бъдат компенсирани, въпреки че паричното обезщетение не можело да замести накърнените морални блага, но то би обезпечило удовлетворяването на други нужди, което до известна степен би могло да компенсира страданието и да постигне някакво, макар и минимално, заличаване на неблагоприятните последици от причинената смърт. Ищцата е твърдяла, че е претърпяла и имуществени вреди, представляващи разходи по извършеното погребение на съпруга □ - в общ размер на 737 лева. Поради това е отправила искане към съда да осъди ответника З Д “Б.и.” А Д да □ **заплати** сумата в размер на 26000 лева,

предявена като частична от 200000 лева за причинените □ неимуществени вреди, изразяващи се в търпени болки и страдания, вследствие на причинената смърт на съпруга □ П.Б.И., както и сумата в размер на 737 лева - имуществени вреди по извършени разходи по погребение. В последно заседание по делото пред СтЗОС, по искане на ищцата, на основание чл. 214, ал. 1 от ГПК, е било допуснато изменение на иска □ за обезщетение за неимуществени вреди, чрез увеличаване на размера му от 26000 лева на 180000 лева, частично от общ размер на вземането от 200000 лева. Претендирана е била и законна лихва за забава от датата 26.08.2020 г. - съгласно разпоредбите на чл. 429, ал. 3 от КЗ, вр. с чл. 430, ал. 1 от КЗ, а при евентуалност - от 09.09.2020 г. - датата на уведомяване на застрахователя от ищцата за настъпилото застрахователно събитие, до окончателното изплащане на задължението. Поискано е било и присъждане на направените по делото разноски и адвокатски хонорар на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАДв с ДДС, като исковата молба да се считала за списък на разноски. В законния срок от ответника е бил подаден отговор на исковата молба, с който се оспорвала изцяло ищцовата претенция, както по основание, така и по размер, както и изложените в исковата молба твърдения и наведени обстоятелства. Оспорвани били предявените искове за неимуществени и имуществени вреди като неоснователни, необосновани и недоказани, прекомерно завишени по размер, защото че ЗД „Б.и.“ АД не е било дало повод за завеждане на настоящото дело и не му е дадена възможност да изплати определеното застрахователно обезщетение. По реда на чл. 380 от КЗ, ищцата е била подала застрахователна претенция пред застрахователното дружество, регистрирана с № ОК-547677 от 09.09.2020 г. Увреденото лице - ищец по настоящото дело - Л. О. И., не било изпълнило визираните в чл. 498, ал. 2 от КЗ свои задължения - да представи на застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност " на автомобилистите на виновния водач документите, с които разполага и които са свързани със застрахователното събитие и причинените вреди. Във връзка с твърдяното от ищцата ПТП, настъпило на 19.08.2020 г. около 17.00 часа в град К., по бул. „О.“ около № 60, при ЗД „Б.и.“ АД по подадено заявление за изплащане на застрахователно обезщетение е била образувана застрахователна преписка - щета № С предявената извънсъдебно от ищцата претенция, на застрахователното дружество не е бил представен документ установяващ виновността на някой

от участниците в ПТП. В конкретния случай липсвали безспорни доказателства, документално удостоверяващи вината на водач, управлявал участващо в ПТП МПС и застраховано в ЗД „Б.и.“ АД, което обстоятелство попречило на застрахователя да се произнесе по щетата. Поддържало се е, че с оглед функционалната обусловеност на отговорността на ЗД „Б.и.“ АД като застраховател по задължителна застраховка „ГОВА“ от отговорността на водача, чийто риск носи, непредставянето на доказателства дали водачът на лек автомобил „МГ“ с рег. № - И.Т.Т. има вина за настъпване на процесното ПТП и вредоносните последици от него е довело до неустановеност и недоказаност на вината на водача, управлявал участващото в ПТП МПС, застраховано при ответното застрахователно дружество. В тази връзка, се оспорва изключителната вина на водача на лек автомобил „МГ“ с рег. № - И.Т.Т.. Оспорени са били и твърденията в исковата молба, че в резултат на осъществяване механизма на ПТП от 19.08.2020 г., на пострадалия П.Б.И. са били причинени описаните в исковата молба травматични увреждания, впоследствие довели до неговата смърт. Твърди, че настъпилата смърт на П.Б.И. не е била в причинно-следствена връзка с процесното ПТП и понесените от него травми. *П.И. е бил настанен в болнично заведение на 19.08.2020 г. и е починал на 24.08.2020 г. - 5 дни след процесното ПТП. В тази връзка е счетоно, че смъртта е настъпила от други усложнения, а не от травмите при ПТП и/или при множество съпътстващи заболявания.* Видно от представената с исковата молба Етапна епикриза за периода 10.09.2019 г. - 10.09.2020 г. И. е страдал от хипертонична болест, поради което, според ответника, че настъпилата смърт е била вследствие на хипертоничното заболяване на пострадалия, а не вследствие на травмите от ПТП. Евентуално се е твърдяло от ответника, че смъртта е настъпила вследствие на други обстоятелства или травми, несвързани с процесното ПТП. С ИМ не били представени каквито и да било обективни медицински документи, констатиращи травмите на починалия непосредствено след ПТП, даващи възможност да се проследи лечебния период и дали същият е правилно провеждан. Поради това, в случай, че се установяла причинно-следствената връзка между травмите от процесното ПТП и настъпилата смърт, се е твърдяло, че по отношение на пострадалия не е било проведено адекватно лечение, което е станало причина на леталния изход. Оспорен е бил твърдения в исковата молба механизъм на пътнотранспортно произшествие,

както и твърдението транспортният инцидент да се е осъществил изключително по причина (вина) от действията на водача на лек автомобил „МГ" с рег. № - И.Т.Т.. Посочено е било, че в представения като доказателство към ИМ Констативен протокол за ПТП с пострадали лица, в частта му и по отношение на съдържанието му, касаещо описания механизъм на настъпване на ПТП, като обстоятелства и причини за произшествието не са били описани подробности от значение за изясняване на механизма на ПТП. При това положение, от посочения документ не можело по несъмнен и безспорен начин да се установи механизма на настъпване на процесното ПТП. Самостоятелно, ответникът е направил възражение за съпричиняване на вредите от страна на пострадалия П.Б.И. при осъществяване механизма на ПТП, като в тази връзка е оспорил твърденията, че заявените с исковата молба травми и съответно - неимуществени вреди са възникнали единствено поради виновните действия на водача на лек автомобил „МГ" с рег. № - И.Т.Т.. Поддържано е от ответника, че причина за настъпване на претендираните вреди са извършени от пострадалия нарушения на разпоредбите на Закона за движение по пътищата, изразяващи се в пресичане на уличното платно извън пешеходна пътека, без да възприеме цялостната пътна ситуация, т.е. при неупражнен визуален контрол към посоката на движение, от която са идвали автомобили. Твърдяло се е, че принос за настъпване на ПТП има пострадалия, който в нарушение на чл. 113, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗДвП, както и на чл. 114, т. 1 от ЗДвП при предприетото пресичане на пътното платно не е съобразил разстоянието до приближаващото превозно средство и неговата скорост на движение, пътната обстановка, а също така и ненужно е удължил времето си за пресичане. *Наред с това, се е твърдяло, че П.И. е навлязъл внезапно на платното за движение и го е пресякъл на нерегламентирано в този участък от пътя, като с това си поведение е нарушил разпоредбата на чл. 113, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗДвП, както и на чл. 114, т. 1 от ЗДвП и пострадалият сам се е поставил в превишен риск спрямо нормалния и е създал предпоставките за осъществяване механизма на произшествието.* Посочено е, че ако пострадалият е спазил правилата на чл. 113, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗДвП, както и на чл. 114, т. 1 от ЗДвП, не би се стигнало до настъпване на вредоносния резултат. В тази връзка, се е *поддържало, че* травмите на П.Б.И. са настъпили като резултат и от неговото собствено виновно поведение, осъществено в нарушение на посочените императивни правни

норми. Поради тези доводи застрахователят считал, че са налице основания за намаляване на обезщетението, претендирано от ищцата поради съпричиняване на настъпилите вредни последици от страна на пострадалия, като обезщетението следва да бъде определено при условията на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД. Оспорен е бил размера на предявения иск за неимуществени вреди, като счита същия за недължим, респ. за прекомерен и в противоречие с принципа за справедливост, прогласен в чл. 52 от ЗЗД. Оспорено е било твърдението за настъпили в причинно-следствена връзка с вредоносния резултат неимуществени вреди за ищцата, техния интензитет и проявление, твърденията за периода, през който са търпени, като оспорва и твърдението за настъпване на такива вреди, *които да обосновават размера на исковата претенция за неимуществени вреди. Оспорен е бил размерът на предявения иск за неимуществени вреди, като същия е бил считан за недължим, респ. за прекомерен и в противоречие с принципа за справедливост, прогласен в чл. 52 от ЗЗД.* Счита, че предявената по делото претенция за неимуществени вреди е завишена с оглед обществените критерии за справедливост и обстоятелствата, при които е настъпило твърдяното ПТП. Посочва, че подобен висок размер на обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на съпруг - в размер на 200000 лева, какъвто се претендира с частичният иск се отклонявал от обичайно присъждащите обезщетения по аналогични случаи и не е бил съобразен с характера на търпените вреди. Молил е съдът да съобрази обстоятелството, че в исковата молба е нямало изложени данни за развитие на дезадаптивни реакции при ищцата, както и че за в бъдеще ще отслабват емоционалната ѝ потиснатост и песимистични нагласи. Не са били представени доказателства за проведена медикаментозна психиатрична терапия и посещения при психотерапевт във връзка с психо-емоционалното състояние на ищцата вследствие на ПТП и загубата на съпруга ѝ, което водело до извод, че такива не са били провеждани. Поддържано е, че обезщетението за неимуществени вреди, което се претендира, не отговаряло на действителната вреда, явявало се е прекомерно в заявения размер, не се подкрепяло от фактическата обстановка и представените доказателства по делото и не съответствало на изискването за справедливост, заложено в чл. 52 от ЗЗД, трайната съдебна практика (ППВС № 4/1968 г.) и неблагоприятните последици от настъпилото пътнотранспортно произшествие за ищцата. Отделно от гореизложеното, се посочвало, че съгласно разпоредбата на чл.

493, ал. 1, т. 1 от КЗ, застрахователят по задължителна застраховка „ГОВА“ покривал отговорността на застрахования за причинените на трети лица вреди вследствие на притежаването или използването на моторно превозно средство по време на движение или престой неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт. *Описаните в исковата молба силен емоционален стрес и психически дискомфорт по естеството си не били резултат от телесно увреждане на ищеца, а се засягала психо-емоционалната сфера.* С оглед горепосочената разпоредба, ограничаваща отговорността на застрахователя, тези вреди не подлежали на репарирание по силата на задължителната застраховка "ГОВА". На самостоятелно основание, се е поддържало, че исковата сума е недължима поради самоувреждане на пострадалия, по изложените вече съображения, респ. прекомерна по аргумент от чл. 51, ал. 2 от ЗЗД, както и че претендираното обезщетение за неимуществени вреди е несъответстващо на реално претърпените от ищцата болки и страдания. В случай, че от съда се приемело, че предявеният иск за заплащане на обезщетение за причинените неимуществени вреди е доказан по своето основание, е заявил, че прави и възражение за прекомерност на претенцията. По изложените съображения досежно иска за неимуществени вреди, намира предявения иск за имуществени вреди за неоснователен, респ. недължим. Оспорен е бил и иска за присъждане на лихва по претенцията за неимуществени вреди - като неоснователен, по съображенията за неоснователност на главния иск. На самостоятелно основание, при основателност на главните иски, оспорва момента, от който се претендира обезщетение за забава, считано от 26.08.2020 г., датата на която е изтекъл срокът за уведомяване на застрахователя от страна на застрахованото лице. Посочил е, че в разглеждания случай, отговорността на застрахователя за обезщетяване на вреди, причинени от застрахования, е производна от тази на делинквента. Разпоредбата на чл. 493, ал. 1, т. 5 от КЗ изрично регламентирала, че застрахователното покритие включва и лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 от КЗ, т.е. застрахователят отговарял за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тях пред увреденото лице, което в хипотезата на деликта произтича от правилото на чл. 84, ал. 3 от ЗЗД. Въпреки това в чл. 429, ал. 3 от КЗ е било регламентирано, че лихвите за забава на застрахования по ал. 2, т. 2, за които той отговарял пред увреденото лице, се плащали от застрахователя само в рамките на застрахователната сума

(лимита на отговорност). В този случай от застрахователя се плащали само лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 от КЗ или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Иначе казано, отговорността на прекия причинител за лихви, считано от датата на непозволеното увреждане съществувала, но тя по силата на самия кодекс се поемала от застрахователя от един по-късен момент, в който му е станало известно настъпването на застрахователното събитие. Затова, при липса на твърдения и данни по делото за по-ранна дата, в случая отговорността на застрахователя е възникнала, считано от датата на уведомяването му от увредения за процесното застрахователно събитие - 09.09.2020 г., за който факт имало представено доказателство - молба вх. № ОК 547677/09.09.2020 г., обективизираща застрахователната претенция на увреденото лице. Твърди се, че на основание чл. 429, ал. 2, т. 2 от КЗ, това обезщетение за забава е било част от дължимото застрахователно обезщетение. В разпоредбата на чл. 497 от КЗ е била регламентирана дължимостта от застрахователя на законната лихва за забава върху размера на застрахователното обезщетение, ако не го е определил и изплатил в срок, считано от по-ранната от двете дати: изтичането на срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл. 106, ал. 3; или изтичането на срока по чл. 496, ал. 1, освен в случаите, когато увреденото лице не е представило доказателства, поискани от застрахователя по реда на чл. 106, ал. 3 от КЗ. Посочвал е, че тази норма касае собствената забава на застрахователя по повод определяне и изплащане на застрахователното обезщетение и тя не е свързана със забава на застрахования. Разпоредбата на чл. 497 от КЗ определяла обема на отговорност на застрахователя с оглед вътрешните му отношения с делинквента и обема регресни права и не е била свързана с отговорността към третото лице, на което са причинени вредите. Нещо повече, застрахователното дружество, с писмо от 01.10.2020 г. е изискало от ищцата документи, доказващи виновността на водач, застрахован в дружеството. Такива не били предоставени. Смята, че претенцията за лихва е дължима, считано от 09.12.2020 г., датата на която е изтекъл срокът за произнасяне на застрахователното дружество по заведената застрахователна претенция по чл. 380 от КЗ. Поради това ответникът ЗД „Б.и.“ АД е молил

съда да се произнесе с решение, с което да отхвърли изцяло предявените от Л. О. И. искове за претърпени неимуществени и имуществени вреди, като неоснователни и недоказани. Алтернативно е молил в случай, че съдът счете за основателни исковите претенции на ищцата, да намали размера на претендираните обезщетения, тъй като претендирания размер за претърпени неимуществени вреди не кореспондирал с принципа на справедливостта и установената съдебна практика и не се доказвали твърденията за претърпени в исковата молба душевни болки и страдания. Ако все пак настоящия съдебен състав намерил за установено наличието на твърденията неимуществени вреди, молил да се определи размера на дължимото обезщетение като се съобрази принципа на съразмерност и справедливост, заложен в чл. 52 от ЗЗД, както и с разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД и се вземе предвид съпричиняването от страна на съпруга на ищцата - П.Б.И.. В своя допълнителна искова молба, ищцата е дала становище по отговора на исковата молба, като е счел, че оспорването на редовността на исковата молба е неоснователно, тъй като ищцата не е била длъжна да посочва в детайли и всички маловажни обстоятелства, довели до настъпването на процесното произшествие. Заявено е, че от приложените по делото писмени доказателства /кореспонденцията между страните по повод отправената претенция/ е видно, че от страна на застрахователя е липсвала воля и желание за изплащане на обезщетение. Неоснователно било оспорването на елементите от фактическия състав на деликта, както и възражението на ответника за съпричиняване от страна на починалото лице на вредоносния за него резултат, тъй като не е имало каквито и да било обективни данни, сочещи наличието на подобен принос. Твърдяно е било, че произшествието е настъпило при пресичане върху пешеходна пътека. Посочено е за неоснователно и необосновано оспорването на причинно-следствената връзка между процесното произшествие и причинените на П.Б.И. травми, както и между настъпилите травми и последвалата смърт. Понесените от ищцата неимуществени вреди се изразявали в страдание и тъга от причиненото трагично събитие и загубата на съпруга □. Оспорено е твърдението, изложено в отговора на исковата молба, че „силен емоционален стрес и психически дискомфорт не подлежат на репарирание по силата на задължителната застраховка „ГОВА". Заявено е, че на обезщетяване подлежат всички преки и непосредствени вреди, причинени вследствие деликта. Относно оспорването на претенцията за лихви, е

посочено, че при деликт, лихви за забава се дължали от датата на непозволеното увреждане. В тази връзка, следвало да се има предвид, че задължението за изплащане на застрахователно обезщетение възниква с настъпването на застрахователното събитие, покрито от ЗГО на автомобилистите. Приложимата правна норма е била чл. 429, ал. 3 от КЗ, в която е уредено задължение на застрахователя за лихви от датата на уведомяване от застрахования или от датата на уведомяване или предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице. Тъй като за делинквента е установено задължение да уведоми застрахователя в 7-дневен срок от датата на настъпване на застрахователното събитие, то за застрахователя възниквало задължение за плащане на лихви към пострадалия от 7-мия ден или това конкретно е 26.08.2019 г., така както е посочено и в исковата молба.

Окръжният съд е бил сезиран с 2 обективно съединени осъдителни иска с правна квалификация чл. 432, ал. 1 от КЗ във вр. чл. 45 от ЗЗД - частичен иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие смъртта на съпруга на ищцата при пътно-транспортно произшествие (ПТП), причинено от застрахован при ответника по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ водач, в размер на сумата от 180000 лева (след допуснато увеличение по реда на чл. 214, ал. 1 от ГПК), част от общия размер на вземането от 200000 лева, както и иск за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на сумата от 737 лева - разходи за погребение на съпруга на ищцата, както и акцесорно искане за присъждане на законната лихва върху главниците, на основание чл. 86 от ЗЗД във вр. с чл.429, ал. 3 от КЗ.

Пред СтЗОС страните не са спорели, че на 19.08.2020 г. в град К., около 17.00 ч., е настъпило ПТП, с участието на л.а. „МГ“ с рег. №, управляван от И.Т.Т. и П.Б.И. - съпруг на ищцата, като пешеходец. Не е спорно и че П.Б.И. е починал на 24.08.2020 г. в Клиника по ортопедия и травматология към УМБАЛ „Проф. д-р С.К.“. Не е имало спор, а е било видно и от доказателствата по делото, че за процесното ПТП е съставен Констативен протокол за ПТП с пострадали лица № 284р-22221/21.08.2020 г. от РУ на МВР – К. и по случая е образувано наказателно производство - ДП № 983/2020 г. по описа на РУ - К., пр.пр. № 3444/2020 г. по описа на Окръжна прокуратура - С.З., за което не е имало данни да е приключило с краен акт. Ответникът не е оспорвал също така, че гражданската отговорност на водача

на л.а. „МГ“ с рег. № - И.Т.Т. е застрахована при ЗД “Б.и.” АД по договор за застраховка “Гражданска отговорност”, обективирана в полица №, със срок на валидност от 24.09.2019 г. до 23.09.2020 г. От приложенията към исковата молба е било видно, че ищцата Л. О. И. е отправила към застрахователя писмена застрахователна претенция по реда на чл. 380 от КЗ относно заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, получена от застрахователя на 09.09.2020 г. Образувана била преписка по щета №, като към настоящия момент застрахователно обезщетение на ищцата не е изплатено, видно и от писмо от 01.10.2020 г., застрахователят е уведомил ищцата, че няма основание да ѝ изплати обезщетение по образуваната щета. С оглед спорния механизъм на настъпилото ПТП е била допусната по делото съдебна автотехническа експертиза, която след като се е запознала с материалите по делото е определила механизъм на ПТП: На 19.08.2020 год. около 17.30 часа в град К., по бул. „О.“, в светлата част на денонощието, при нормална видимост, сух, прав и равнинен пътен участък, в посока към град Крън и в лявата лента за движение (платното за движение е било с две ленти за движение в една посока) се е движил л.а. марка „МГ“, модел „2К“ с рег. №, управляван от И.Т.Т. със скорост на движение около 85 км/ч и опасна зона за спиране около 68 м. По същото време пешеходецът П.Б.И. предприел пресичане на платното за движение на пешеходна пътека от дясно на ляво спрямо посоката на движение на лекия автомобил, бутайки велосипед откъм дясната му страна. Към момента на навлизане на И. и велосипеда на платното за движение, лекият автомобил се е намирал на около 183 м в ляво от коридора им на движение. Към момента на достигане на разделителната осева линия на велосипеда и пострадалия, лекият автомобил се е намирала на около 91 м преди коридора им на движение. Настъпил е удар, като мястото на удара между пострадалия и лекия автомобил е било изцяло върху пешеходната пътека, на 1,2 м северно от ориентира, в граници от 0,6 до 2,1 м източно от него. Към момента на удара, пострадалият е бутал велосипеда откъм дясната му страна, като първоначалният контакт се е реализирал между челната част на автомобила и лявата страница на велосипеда. Преди реализиране на удара, пострадалия е пресичал платното за движение от дясно на ляво спрямо посоката на движение на лекия автомобил. След удара тялото на пострадалия е било отхвърлено напред и в ляво спрямо посоката на движение на автомобила, велосипедът е отхвърлен на значително разстояние по-напред, а

автомобилът е установен в лявата лента за движение на булеварда, на около 146 м след мястото на удара. Според САТЕ, техническата причина за настъпване на ПТП е била закъсняла реакция на водача на лекия автомобил. При движение с така изчислената си скорост на движение и реакция на водача чрез предприемане на аварийно спиране към момента, в който пострадалия и велосипеда са били в зоната на разделителната осева линия на платното за движение е нямало да настъпи ПТП, тъй като лекият автомобил е щял да се установи преди мястото на удара. По делото е имало данни за наличие на спрели автомобили в дясната лента за движение, които биха могли да ограничат видимата за водача на лекия автомобил зона към пешеходеца. Поради тази причина е изследван от експертизата и момента, в който пострадалия и велосипеда са били в зоната на разделителната осева линия на платното за движение, когато такива пречки вече е нямало и отстоянието на лекия автомобил към този момент. В съдебно заседание пред СтЗОС вещото лице е пояснило, че водачът на лекия автомобил към момента на достигане на пострадалия и велосипеда в зоната на разделителната осева линия, е имал техническата възможност да го възприеме и да предприеме, както аварийно, така и плавно спиране. Посочено е от ВЛ, че ако водачът е бил реагирал по един от тези два начина, автомобилът е щял да се установи преди пешеходната пътека и коридора на движение на пострадалия и нямало да се реализира ПТП. Това според експерта важало за движение с наличната му скорост за движение, тъй като разстоянието, на което се е намирал автомобила от лявата страна на пешеходеца, е било значително по-голямо от опасната му зона за спиране, при движение с така изчислената му скорост за движение. Според вещото лице, по делото няма данни за реакция на водача преди мястото на удара. След удара, водачът е установил автомобила на значително голямо разстояние след мястото на удара. Това заключение на САТЕ не е било оспорено от страните, и СтЗОС го кредитирал като компетентно и обосновано. Въз основа на същото окръжният съд е приел, че основна и единствена вина за настъпването на ПТП има водача на л.а. „МГ“ модел „ZR“ с рег. №, управляван от И.Т.Т.. Последният е управлявал автомобила си в рамките на град К., по бул. „О.“ със скорост на движение около 85 км/ч, при която опасната му зона за спиране е била около 68 м, което му е позволявало в момента, в който е могъл да възприеме визуално пешеходеца П.Б.И., движещ се по пешеходна пътека, бутайки велосипеда си,

в зоната на осовата линия, на разстояние в този момент от около 91 м, да предотврати ПТП като установи автомобила преди мястото на удара не само чрез аварийно спиране, а дори чрез по-плавно спиране. В случая обаче, водачът изобщо не е активирал спирачната система на автомобила. Това се потвърждавало и от показанията на самия водач И.Т., който посочва, че изобщо не е бил видял пешеходеца, като преди и в момента на удара не е успял да реагира чрез активиране на спирачната система на автомобила, а само е успял да кривне леко в дясно. В заключението на САТЕ и показанията на водача Т. не се съдържаха данни, обуславящи извод за наличие на каквото и да е съпричиняване на ПТП от страна на пешеходеца, поради което всички възражения в тази връзка, релевиращи от ответника, се явявали неоснователни и недоказани.

Пред първоинстанционния съд е била допусната съдебно-медицинска експертиза (СМЕ). Телесните увреждания, които е получил П.Б.И. при процесното ПТП случило се в град К. на 19.08.20 г. са били следните: счупване на 3, 4, 6 и 7 ребро в ляво и 11 ребро в дясно /от КАТ и рентгенографии/, причиняващо временно разстройство на здравето, не опасно за живота, с период на възстановяване 45-60 дни; контузионен бял дроб /от КАТ/, причиняващо временно разстройство на здравето, опасно за живота, с период на възстановяване 3-4 месеца; десностранен парциален пневмоторакс /от КАТ/, причиняващо временно разстройство на здравето с относителна опасност за живота, с период на възстановяване до 6 месеца; двустранен хемоторакс /от КАТ/, причиняващ временно разстройство на здравето опасно за живота, с период на възстановяване до 6 месеца; счупване на лява срамна кост /от КАТ и рентгенография/; временно разстройство на здравето, без опасност за живота, със затрудняване движенията на левия крак, с период на възстановяване 45-60 дни; счупване на лява седалищна кост /от КАТ/; временно разстройство на здравето, без опасност за живота, със затрудняване движенията на левия крак, с период на възстановяване 45-60 дни; счупване на лява илиачна кост на ниво ацетабулум/от КАТ и рентген/ временно разстройство на здравето, без опасност за живота, с период на възстановяване до 90 дни; счупване на лява лакътна кост /от предмишницата /от рентген/, временно разстройство на здравето, неопасно за живота, със затрудняване движенията на лявата ръка, с период на възстановяване 2-4 месеца; изкълчване на дясна раменна става /с дислокация/ - /от рентген/, временно разстройство на здравето, не опасно за живота, с период на възстановяване 75-90 дни; счупване на големия туберкулум на дясна раменна кост /от рентген/, временно разстройство на здравето, не опасно за живота, с период на възстановяване до 60 дни и лацерация на меките тъкани в лява парието-темпорална област/от КАТ/, временно разстройство на здравето, не опасно за живота, с период на възстановяване 15-20 дни. Липсвала е конкретна информация за това ударът от МПС върху коя част на тялото на П.Б.И. е

попаднал най-напред. От вида на травмите и тяхната локализация може да се предположи, че първоначалният високоенергиен удар от съприкосновението между МПС и тялото на пострадалия П.Б.И. е бил върху лявата му тазова половина. В резултат на инерционните сили, тялото му е повдигнато леко нагоре и е паднало върху предните състави /предния капак на автомобила. Тогава е получен ударът върху лявата предмишница, лявата гръдна половина и лявата парието - темпорална област на черепа. В следващия миг тялото на пешеходеца е изтласкано напред и е паднало върху уличното платно. При удара върху асфалтовото покритие са получени травмите от дясната страна - изкълчването на дясната раменна става, съчетано с фрактура на големия туберкулум на раменната кост, както и счупването на 11-то ребро в дясно. В заключение, според СМЕ травмите, получени от П.Б.И. на 19.08.20 г., отговарят да са получени при ПТП, при което пешеходец е блъснат от лек автомобил, като от хронологичната последователност на събитията от 19.08.2020 г. и участниците в същите е могло да се заключи, че между телесните увреждания на П.Б.И. и ПТП от същата дата, случило се в град К., има пряка причинно-следствена връзка. Съгласно експертизата, причините за смъртта на пострадалият при ПТП от 19.08.20 г. П.И. са били: контузионен бял дроб; фрактури на ребра двустранно, съчетано с десностранен парциален пневмоторакс и двустранен хемоторакс. Именно тези причини са довели до внезапен, присъствен сърдечен арест на 24.08.20 г. в 17,25 ч., в стационарни условия на КАИЛ при УМБАЛ –С.З.. Установени са били липса на пулсации на магистрални съдове. Проведена е веднага кардиопулмонална ресусцитация по Протокол в продължение на 45 мин. Въпреки това, не е била възстановена собствена сърдечна и дихателна дейности. Според СМЕ, между телесните увреждания, получени от П.Б.И. на 19.08.20 г. и смъртта му, настъпила на 24.08.20 г. има пряка причинно-следствена връзка. Посочено е било, че лечението на пострадалия П.Б.И. е проведено и изпълнено по правилата на добрата медицинска практика в КАИЛ на УМБАЛ – С.З.. Наличната политравма е довела до нарушаване на основни жизнени функции, което наложило и провеждане на лечението в реанимационно отделение. Установените множествени счупвания са били планирани за оперативно лечение след стабилизиране на състоянието на пациента. Съгласно заключението, придружаващите заболявания на пострадалия, между които: хипертонично сърце, без застойна сърдечна недостатъчност; хипертонична болест; първична глаукома с отворен ъгъл; хиперметропия; артериална хипертония с давност не могат да се свържат с леталния изход, нито да се имат в предвид като причина за смъртта му. Това заключение на СМЕ е било прието от страните без възражения, а съдът го е кредитирал като компетентно и обосновано. Въз основа на същото и обсъдените в него медицински документи, приложени по делото, СтЗОС е приел, че между процесното ПТП, причинено от застрахования при ответника водач и настъпилите при същото телесни повреди у П.Б.И. е налице пряка причинно-следствена връзка от една страна, а от друга, че като пряко следствие от същите в тяхната съвкупност и основно от контузионен бял дроб, фрактури на ребра двустранно, съчетано с десностранен парциален пневмоторакс и двустранен хемоторакс е настъпила

смъртта на съпруга на ищцата. Същевременно заключението на СМЕ опровергало възраженията на ответника, че смъртта на съпруга на ищцата е настъпила поради съществуващи негови стари заболявания.

Пред окръжният съд във връзка с твърденията на ищцата за претърпени неимуществени вреди вследствие загубата на съпруга □ при процесното ПТП, по делото са били допуснати гласни доказателства, както и съдебно-психологическа експертиза (СПЕ). Съгласно показанията на св. Т., съседка на ищцата, с нея се познавали от 1976г., като е имала близки отношения със семейството на ищцата и покойния ѝ съпруг. Свидетелката ги е описала като честни и работливи хора. П. бил много добър човек - учтив и отзивчив. Двамата със съпругата му били пенсионери, никога не се карали и не се разделяли, били много задружно семейство, постоянно били заедно. И двамата продължили да работят след пенсия. П. бил домошар, преди инцидента почнал да прави ремонт, който не можал да завърши заради случилото се. Съпругата му се чувствала много зле след смъртта му, просто рухнала, била съсипана и винаги плачела. След инцидента се преместила да живее при дъщеря си, за да не е самичка. Всичко □ напомняло за съпруга □ и постоянно плачела, вкл. като виждала недовършения ремонт. Преди инцидента, Л. била усмихнала, а след него постоянно плачела. Мъжът □ бил здрав, никога не боледувал. Св. О.Ч., колега на П.И. е дал показания, че след случилото се, съпругата му била съкрушена, не била като преди жизнерадостна и и пълна с енергия. СтЗОС е кредитирал показанията на свидетелите като обективни и безпристрастни, като е било установено, че ищцата е понесла много тежко загубата на своя съпруг и още не се е била възстановила, животът и щастливите старини, който била планирала да прекарат с него, вече били неосъществими. Случилото се я превърнало в една съкрушена жена, без радост и усмивка. Съгласно заключението на съдебно-психологическата експертиза, данните от делото и проведеното психологично изследване е установило, че в момента на съобщаването за злополуката и по-късно за смъртта на съпруга □, ищцата е била в състояние на емоционален стрес - психологични преживявания, свързани с негативни емоционални реакции. Към момента на смъртта на П. Б., съпругата му Л. О. И. е била преживяла остра стресова реакция, продължителността на която е била около четири седмици. Според заключението на СПЕ И. е преживяла тежко загубата на съпруга си П.И., били са много близки, разбирали са се, обичали са се, мислили са за добро и благополучно бъдеще на семейството и децата си. Към момента на експертизата болестната симптоматика все още не е претърпяла пълно обратно развитие и симптомите оставали изразени, рефлексирани върху поведението и се е нарушавало личностно и социално функциониране на ищцата. Имало достатъчно клинични данни и можело да се обсъжда „разстройството в адаптацията“. При приемане на експертизата ВЛ е пояснило, че острата стресова реакция се проявявала в по-кратък период. Следствие от нея е било разстройството в адаптацията. В случая според ВЛ, ищцата трудно се справяла с домакинските си задължения, приспособявала се трудно след случилото се, имало нарушение на личностното и социално функциониране. Заключението потвърдило твърденията в ИМ за претърпени

от ищцата негативни емоционални преживявания поради загубата на съпруга □, вкл. и че същата още не се е била възстановила от случилото се, макар най-острата фаза на емоционална нестабилност - остра стресова реакция да е преминала за около 4 седмици.

Въз основа на така събраните доказателства СтЗОС е приел, че предявеният иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие смъртта на съпруга на ищцата при пътно-транспортно произшествие, причинено от застрахован при ответника по застраховка „ГОВА“ водач, се е явявал доказан по основание, тъй като безспорно е било установено настъпването на събитието, отнело живота на съпруга на ищцата и причиняването му от застрахования при ответното дружество водач, а също и че вследствие загубата на съпруга □ ищцата е претърпяла описаните в ИМ неимуществени вреди - душевни болки и страдания, които съдът счита, че е справедливо да бъдат обезщетени.

По отношение справедливия размер на дължимото се на ищцата обезщетение за неимуществени вреди, окръжният съд е съобразил установените по делото обстоятелства относно смъртта на съпруга на ищцата и претърпените от нея болки и страдания. Изяснено е било от доказателствата по делото, че те двамата са имали прекрасни отношения, винаги били заедно, имали общи планове за старините си, които причинения от застрахования при ответника водач пътен инцидент завинаги развалил. Смъртта на съпруга на ищцата настъпила внезапно, той бил в добро здраве, весел, активен и трудолюбив човек. След смъртта му, жена му рухнала психически, като в първите седмици изпаднала в състояние на остра стресова реакция. Заключение на съдебно-психологичната експертиза потвърждава, че Л. О. И. е преживяла тежко загубата на съпруга си П.И., двамата били много близки, разбирали са се, обичали са се, мислили са за добро и благополучно бъдеще на семейството и децата си. Според заключението, болестната симптоматика все още не е претърпяла пълно обратно развитие и симптомите оставали изразени, рефлектирали върху поведението и се нарушавало личностното и социално функциониране на ищцата, вкл. имало достатъчно клинични данни за „разстройството в адаптацията“. Установено е било, че ищцата трудно се справяла в домакинските си задължения, приспособявала се трудно след случилото се, продължавала да има нарушение на личностното и социално функциониране. Първостепенният съд е преценил икономическата конюнктура в страната, която е относима към размера на претендираното обезщетение и е съобразил нормативните лимити за отговорността на застрахователите по застраховка ГОВА към датата на застрахователното събитие, определен в чл.492 от КЗ, като е цитирал изрично посочената разпоредба. СтЗОС е взел предвид и присъжданияте в съдебната практика обезщетения в подобни случаи за събития към средата на 2020 г., които са в порядъка между 120000 и 150000 лева. Въз основа на всичко изложено, окръжният съд е намерил, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди, което се следвало на ищцата, както с оглед конкретно установените по делото факти за претърпените от ищцата болки и страдания вследствие ПТП, така и с оглед обществено-икономическото положение в

страна, разбиранията и очакванията на обществото за справедливост при събития от подобен характер е в размер на 150000 лева, която сума отговаряла на обществените очаквания за справедливо обезщетение в подобни случаи и съответствала на критерия за справедливост, в т.ч. и на възприетото в теорията и съдебната практика, че обезщетението не следва да се превръща в източник на неоснователно обогатяване. Ето защо СтЗОС е счел, че за разликата над сумата от 150000 лева, до пълния предявен размер от 180000 лева, частично от 200000 лева, обезщетението не съответствало на критерия за справедливост по чл. 52 от ЗЗД и на обсъдените по делото обстоятелства и е уважил предявеният от Л. И. иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди до размер от 150000 лева, като за разликата над тази сума, до пълния предявен размер от 180000 лева, частично от 200000 лева е отхвърлил иска.

Първоинстанционният съд е съобразил, че не е било установено кога и дали делинквентът И.Т.Т. е уведомил застрахователя за настъпилото застрахователно събитие. Съответно е било установено, че ищцата е уведомила застрахователя на 09.09.2020 г. Ето защо, с оглед разпоредбата на чл. 429, ал. 3 от КЗ е приел, че законната лихва върху присъдените обезщетения следва да се присъди от 09.09.2020 г., до окончателното □ изплащане.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбите. Съгласно разпоредбата на чл. 269, изр. 2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивните жалби, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби, приложими към процесното правоотношение. Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо.

Пловдивският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Не се оспорва пред настоящата инстанция възприетата от окръжния съд фактическа обстановка, а именно, че на 19.08.2020 год. около 17.30 часа в град К., по бул. „О.“, в светлата част на денонощието, при нормална видимост, сух, прав и равнинен пътен участък, в посока към град Крън и в лявата лента за движение в платно за движение с две ленти за движение в една посока лек автомобил марка „МГ, модел „2К" с рег. №, управляван от И.Т.Т. със скорост на движение около 85 км/ч, извън опасната зона за

спиране, е ударил на обозначена пешеходна пътека пресичащият пътното платно пешеходец П.Б.И., като причина за настъпване на ПТП е закъснялата реакция на водача на лекия автомобил, който е имал техническата възможност да го възприеме и да предприеме, както аварийно, така и плавно спиране. Пострадалият И., бутайки велосипед е имал качеството на пешеходец по смисъла на чл. 107, ал. 2, предл. I от ЗДвП. Доколкото ПТП е станало в населено място и при липса на доказване за друга разрешена скорост, водачът е бил длъжен съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗДвП да се движи с максимална скорост от 50 км/ч, а от данните на САТЕ е видно, че е управлявал МПС със скорост от 85 км/ч, като превишението от 35 км/ч над разрешената скорост е твърде значително за населено място. Водачът на застрахованото МПС е нарушил и чл. 20, ал. 2 от ЗДвП, а именно правилото така да управлява автомобила, че да бъде в състояние да спре пред всяко предвидимо препятствие, като САТЕ е категорична в изводите си, че ударът е настъпил извън опасната зона за спиране, а водачът е могъл да спре както аварийно, така и плавно. Тези възможности за нормално спиране на управляващия леката кола опровергават първоначалните твърдения на ответника, а и няма доказателства за несъобразяване от страна на пострадалия с приближаващото МПС, няма доказателства за ненужно удължаване на пътя или времето за пресичане на пешеходната пътека от пострадалия И., както и за внезапно навлизане на платното за движение. Напротив, не пешеходецът, а водачът на МПС е бил длъжен на основание чл. 116, ал. 1 от ЗДвП да бъде внимателен и предпазлив към И., особено при приближаване на пешеходната пътека, а съгласно чл. 119, ал. 1 от ЗДвП е бил длъжен да пропусне вече преминаващия по нея. Това поведение на водачът И.Т., който към момента на ПТП е бил 20-годишен, в нарушение на посочените разпоредби определя неговата противоправност.

Няма спор и пред настоящия съд, че именно поради причинени от посоченото ПТП на 19.08.20 г. травми е настъпила впоследствие на 19.08.20 г. смъртта на ударения пешеходец, а тези травми са: контузионен бял дроб; фрактури на ребра двустранно, съчетано с десностранен парциален пневмоторакс и двустранен хемоторакс. Лечението на пострадалия П.Б.И. е проведено и изпълнено по правилата на добрата медицинска практика в КАИЛ на УМБАЛ – С.З.. Опровергани са от заключението на СМЕ твърденията, че смъртта на И. е настъпила поради съществуващи негови

стари заболявания.

Неоснователна е тезата на застрахователното дружество за съпричиняване на вредоносния резултат от поведението на пострадалия пешеходец И.. Законодателят изрично през 2017 г. с новелата на чл. 119, ал. 5 от ЗДвП е изключил съпричиняване на ПТП от пешеходеца при наличие на превишаване на максималната скорост за движение или нарушаване на друго правило от ЗДвП, което има отношение към произшествието. И двете хипотези – на превишена скорост и на нарушение на други правила от ЗДвП, изложени по горе, от страна на водача Т. са налице. Ето защо навеждането на аргумент за съпричиняване от страна на пострадалия е неоснователен.

Основният спор между страните пред настоящия съд е за размера на определените неимуществени вреди. И в жалбите на двете страни се извършва позоваване на съдебната практика, както и на критериите за справедливост по чл. 52 от ЗЗД. Спорен е и моментът на началния момент на присъдената законна лихва.

Настоящата инстанция намира, че първоинстанционният съд е определил справедлив и обоснован размер на така присъденото обезщетение за неимуществени вреди.

Неимуществените вреди са неизмерими в пари, поради което и следващото се за тях обезщетение се определя на принципа на справедливостта при обсъждане на всички конкретни обективно съществуващи обстоятелства от значение за размера им. При определяне размера на дължимите обезщетения, които са адекватни на претърпените от ишците неимуществени вреди, съдът обсъжда и оценява в пълен обем съществувалите приживе между ищцата и починалия близки взаимоотношения; тежките преживявания от смъртта и лишаването от подкрепа. Събраните доказателства сочат на нормално, здраво, сплотено и задружно семейство с хармонични отношения. Двамата съпрузи са били честни и работливи хора. П.И. е бил много добър човек – учтив и отзивчив. Никога не е имало между ищцата и загиналия ѝ съпруг скандали или нарушаване на съвместния им начин на живот. Ищцата от жизнерадостна и енергична жена според свидетелите преживяла много тежко загубата на съпруга си – рухнала, била съсипана и постоянно плачела. При смъртта на съпруга си ищцата е преживяла остра стресова реакция. И в момента на

извършената СПЕ в производството пред СтЗОС болестната симптоматика все още е съществувала и е рефлектирала върху поведението на ищцата, vodeйки до адаптивни личностни и социални поведенчески нарушения.

С оглед конкретните обстоятелства около произшествието, продължителността и характера на претърпените от ищцата страдания и връзката □ с пострадалия, настоящия състав намира определената от първоинстанционния съд сума за справедлива компенсация за претърпените от нея неимуществени вреди. Размерът на обезщетението е съобразен с претърпените от ищцата психически болки и страдания, с близостта □ с пострадалия и неговия начин на живот, с икономическа ситуация в страната към момента на смъртта, с обстоятелството, че са живеели в едно домакинство, били са сплотено семейство, при взаимно уважение, помощ и подкрепа. Поради съвпадане изводите на въззивната инстанция с тези на първоинстанционния съд включително и относно началния момент на присъдената законна лихва, обжалваното решение следва да бъде потвърдено. Следва да се посочи, че размерът на присъденото обезщетение за претърпените от ищцата неимуществени вреди от 150000 лева не е прекомерен, а се явява общ и достатъчен, включително и за посочената непредадена част над предявените 180000 лева до 200000 лева. Актуалната съдебна практика съобразена с критериите на чл. 52 от ЗЗД при липса на каквото и да е причиняване от страна на пострадалия сочи на присъждане на идентични или сходни суми за обезщетяване на неимуществените вреди на преживелия съпруг или фактически съпруг – Опр-302/16.05.2022 г. по т.д. 371/21 г. на ВКС, II т.о. във вр. с Р-55/05.08.2022 г. по т.д. 113/2020 г. на АпС-Бургас; Опр-128/16.03.2022 г. по т.д. 1099/21 г. на ВКС, I т.о. във вр. Р-214/17.12.2020 г. по в.т.д. 244/2020 г. на АпС-Велико Търново; Опр-60573/15.11.2021 г. по т.д. 2311/2020 г. на ВКС, II т.о. във вр. Р-12031/28.09.2020 г. по в.г.д. 1171/2020 г. на АпС-С. и др. Следва да се отбележи, че сочените в жалбата на ищцата лимити за застраховане по КЗ нямат водещо значение при прилагане на критерия по чл. 52 от ЗЗД за определяне на справедливо обезщетение за неимуществени вреди. Тези лимити могат само да бъдат индикатор за отчитане актуалните социално-икономически условия.

С обжалваното решение е присъдена законна лихва с начален момент - датата на предявяване на претенция пред застрахователя – 09.09.2020 г., от

която съдът е приел, че за застрахователя настъпва задължението да заплаща лихва за забава по чл. 493, ал. 1, т. 5 от КЗ. Във въззивната жалба на застрахователя се излагат оплаквания, че следва да се приеме, че забавата настъпва с изтичане на три месеца от предявяване на претенцията. Застрахователят дължи законна лихва за забава върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди на основание чл. 429, ал. 3 КЗ във вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, доколкото лихвите, прибавени към обезщетението за неимуществени вреди, не надхвърлят застрахователната сума. Тези лихви застрахователят дължи не за собствената си забава, а за забавата на застрахования делинквент, с оглед функционалната обусловеност на отговорността на застрахователя от отговорността на делинквента. Съгласно чл. 429, ал. 3, изр. 2-ро КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, застрахователят дължи на увреденото лице лихвите за забавата на застрахования по застраховка "Гражданска отговорност", считано от по-ранната дата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования делинквент или от увреденото лице, вкл. чрез предявяване от последното на застрахователна претенция, стига лихвите да са в рамките на лимита на отговорност на застрахователя, определен от размера на застрахователната сума. В случая, поради липса на други данни по делото, настоящият състав приема, че застрахователят е уведомен за застрахователното събитие на 09.09.2020 г. с предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице, поради което за периода след тази дата ответното дружество дължи законна лихва за забава върху застрахователното обезщетение за неимуществени вреди, на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ. В този смисъл е и Р-167/30.01.2020 г. по т.д. 2273/2018 г., ТК, II т.о. на ВКС; Р-50102/20.10.2022 по т.д. 1428/2021 г., ТК, II т.о. на ВКС.

Предвид гореизложеното въззивният съд счита, че обжалваното решение следва да бъде потвърдено изцяло в обжалваните части като правилно и законосъобразно.

При този изход от спора на разноските следва да останат за всяка страна така, както са били направени.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260059 от 20.05.2022 г. по т.д. 22/2021 г. на Окръжен съд – С.З. В ЧАСТТА, с която е осъдено ЗД „Б.и.“ АД с ЕИК -, със седалище и адрес на управление: град С., район Л., бул. „Д.Б.“ № 87 да заплати на Л. О. И. с ЕГН - *****, с адрес: град К., обл. С.З., ул. „Ц.А.“ № 21 сумата в размер на 150000 лева обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди, изразяващи се в търпени болки и страдания, вследствие на смъртта на съпруга ѝ П.Б.И. при пътно-транспортно произшествие на 19.08.2020 г. в град К., причинено виновно от водача И.Т.Т., управлявал л.а. „МГ“ с рег. №, гражданската отговорност на когото е застрахована при ЗД „Б.и.“ АД по застраховка “Гражданска отговорност”, обективирана в полица №, със срок на валидност от 24.09.2019 г. до 23.09.2020 г. ведно със законната лихва върху присъдените суми, считано от 09.09.2020 г. до окончателното изплащане и В ЧАСТТА, с която се отхвърля иска на Л. О. И. срещу ЗД „Б.и.“ АД за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди поради смъртта на съпруга ѝ П.Б.И. за разликата над уважения размер от 150000 лева, до пълния предявен размер от 180000 лева.

Решение № 260059 от 20.05.2022 г. по т.д. 22/2021 г. на Окръжен съд – С.З. в останалата част не е било обжалвано и е влязло в сила.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд на Република България в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____